

Heemkundekring

vehchele

MEDEDELINGENBLAD

Heemkundekring "Vehchele" is aangesloten bij de
"Stichting Brabants Heem" en opgericht op 28 april 1981.

- Secretariaat: Bouwmeesterstraat 3, 5462 CP Veghel
Mevr. Corry Lunenburg, tel. (0413) 36 71 45
- Heemkamer: In "Het Raadhuis", Markt 1 te Veghel,
tel. **06-27435004** (tijdens openingsuren)
- Bankrelatie: Rabobank Uden Veghel, rekeningnr. 15.33.93.173
t.n.v. Heemkundekring "Vehchele"
- Redactie: Henk van der Voort, Esdoornstraat 7, 5461 CH Veghel. Tel.
(0413) 36 36 51

2011-01

februari 2011

Inhoud:

1. Info van bestuur en werkgroepen.
2. Terugblik lezing door dhr. Paul Spapens over "Smokkelen in Brabant".
3. Terugblik lezing door dhr. Adriaan Sanders over "Genezen in Brabant".
4. Trimbach op zondag 13 februari, Skyline radio.
5. Lezing op 15 februari door dhr. Jan v Erp over "De geschiedenis van Veghel".
6. Lezing op 15 maart door dhr. André Velthausz over "Het klooster van de zusters Franciscanessen".
7. Nieuwe leden.
8. Ontvangen materiaal/documentatie.

1. Info van bestuur en werkgroepen

Oproep nieuwe penningmeester!!!!!!!

Vanwege persoonlijke omstandigheden ziet penningmeester dhr. Wim Verkuijlen zich genoodzaakt om bij de Algemene Ledenvergadering in april 2011 zijn functie ter beschikking te stellen. Hij ziet geen kans meer om voldoende tijd vrij te maken voor zijn activiteiten binnen onze vereniging. Wij zijn dan ook op korte termijn op zoek naar een geschikte kandidaat, zodat deze nog enige tijd door Wim op zijn nieuwe taak kan worden voorbereid.

Hebt u mogelijk interesse of twijfelt u?? Neem dan contact op met het bestuur of rechtstreeks met penningmeester dhr. Verkuijlen, tel. 310232.

Heemkamer

Het telefoonnummer, waaronder de heemkamer bereikbaar is **tijdens openingsuren**, is gewijzigd in: **06-27435004**.

De heemkamer in "Het Raadhuis" is elke maandagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur geopend, behalve met carnaval, juli en augustus. U bent altijd welkom om materiaal af te geven, zoals bidprentjes, oude foto's om te scannen of spulletjes van vroeger, waarvan u weet dat uw kinderen er niets meer mee zullen doen. Voor ons (en ons nageslacht) kan dit materiaal soms waardevol zijn. Ook kunt u eens oude foto's bekijken en uw commentaar geven of gewoon even een praatje komen maken onder het genot van een kopje koffie.

Digitale Nieuwsbrief

Vooralsnog hebben weinig leden aangegeven dat ze in de toekomst het mededelingenblad digitaal willen ontvangen. Mocht u alsnog besluiten dat het voor u ook een goed alternatief kan zijn, laat het dan even weten op vehchele@gmail.com

Hebt u een emailadres, geef het dan aan ons door. Dat bespaart ook behoorlijk op de drukkosten.

Uitbreiding archiefruimte

Dank zij de medewerking van de gemeente hebben we onlangs onze archiefruimte kunnen uitbreiden. Daar zijn we heel blij mee, maar dat

betekent wel dat we de totale collectie in het depot moeten overhuizen en omboeken in de computer. Een groep leden is daarmee al een aantal weken intensief bezig op maandag- en donderdagmiddag.

Kroniek “Van Vehchele tot Veghel”

Voor kleine artikeltjes in onze kroniek zijn wij op zoek naar mensen, die een dierbaar voorwerp uit het verleden bezitten en daar een leuk verhaal over kunnen vertellen. Dat kan een gebruiksvoorwerp zijn of iets religieus, maar ook als u een interessant verhaal kunt vertellen over oude gebruiken in gezin, kerk, op school of ergens anders kunt u contact opnemen met dhr. Nico Vreeswijk. Telefoon 0413-340954.

Overigens hebben wij het genoegen om dhr. Piet van Asseldonk te mogen begroeten in het redactieteam van onze Kroniek. Piet van Asseldonk was onder andere eindredacteur van NOVA. In nummer 96 publiceerde Piet al over de Landbouwcoöperatie “Het Havelt”.

2. Terugblik lezing door dhr. Paul Spapens over “Smokkelen in Brabant”

Als eerste deed Paul Spapens, journalist en auteur van meer dan 30 boeken, onderzoek naar het smokkelen langs de Brabantse grenzen en schreef daarover een boek. Zijn gegevens haalde hij uit politieverlagen, sociale verslagen, krantenartikelen en interviews met betrokkenen. Hij vertelde onder meer het smeuijge verhaal van de Vlaamse madame die

bij de warme kachel werd gezet, tot de gesmokkelde boter vanonder haar kleren op de grond droop.

De diepere oorzaak van de Brabantse “smokkeltraditie” zocht dhr. Spapens in de Vrede van Munster, toen tussen de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden een grens werd getrokken op de frontlinie van de afgelopen Tachtigjarige oorlog. Hierdoor viel veel achterland weg, wat leidde tot economisch verval en armoede. De afkeer en het verzet tegen het Hollands gezag werd alleen groter. De kronkelende grens, soms dwars door huizen heen en met veel landweggetjes in onbewoond gebied, maakte de smokkel moeilijk controleerbaar. In de tweede helft van de 19^e eeuw werden er ook voden gesmokkeld, vanwege belasting op geschept papier. Zout werd gesmokkeld, vanwege de hoge invoerrechten om de Nederlandse productie te beschermen. Berucht is ook de zogenaamde dodendraad uit de Eerste Wereldoorlog, die veel vluchtende Belgen het leven kostte. Met allerlei trucs, zoals het “vouwraam”, werd getracht de dodelijke draad te ontwijken. Post van en voor de vluchtelingen werd gesmokkeld via Baarle-Hertog.

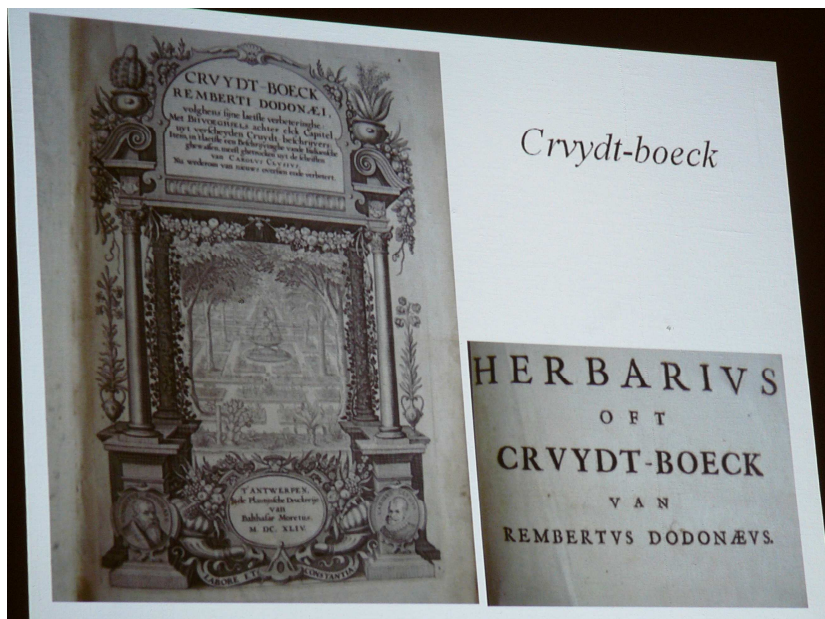
In de vijftiger jaren werd het smokkelen steeds criminelier. Door de veel grotere schaal en meer geweld (gepantserde auto’s) kwam er een einde aan wat je nog de “romantische en avontuurlijke” individuele smokkel zou kunnen noemen.

Op deze avond bleek eens te meer voor de bijna 50 toehoorders die het slechte weer hadden getrotseerd, dat Paul Spapens een bevlogen verteller is.

3. Terugblik lezing door dhr. Adriaan Sanders over “Genezen en geneesmiddelen door de eeuwen heen in Brabant”.

Voor ruim 50 belangstellenden gaf dhr. Adriaan Sanders op 11 januari een interessante lezing over genezen en geneeskunde door de eeuwen heen in Brabant. Onder een geneesmiddel verstaat hij alles wat er toe bijdraagt dat een persoon met een kwaal beter wordt of zich althans beter voelt. Hij verhaalde onder andere over geloof (biechten), bedevaart en het bespreken van brandwonden en bloedingen. Ook het aderlaten kwam aan bod, waarbij men dacht dat “de vier vochten” in het lichaam in evenwicht moesten zijn. Daarvoor gebruiken we nu een diureticum

(plaspil). Ook het gebruik van kruiden kwam aan bod (kamille-, vlierthee). Het advies om 's ochtends over je handen te plassen als je kloven had, kwam ook niet uit de lucht vallen. De ureum daarin zit ook in de zalf die daar nu voor wordt gebruikt. Hetzelfde geldt voor fijngewreven tuinbonen waar je wratten mee weg kon krijgen. Ook het gebruik van dieren om “ziektes” te behandelen of op te sporen werd vermeld. Maden om wonden schoon te maken en honden die afwijkingen in lichaamsprocessen kunnen ruiken, o.a. sommige soorten kanker. Tegen het einde ging dhr. Sanders nog kort in op de ontwikkeling van reguliere geneesmiddelen, zoals onder meer bij Organon, het bedrijf waar hij 43 jaar heeft gewerkt. Al met al een zeer genoeglijke avond, doorspekt met illustrerende verhaaltjes. Daarbij ging hij ad rem in op opmerkingen en vragen uit de zaal.

4. Trimbach op zondag 13 februari op Skyline radio 10.00-11.00 uur.

Elke zondag van september tot mei/juni spreekt Henk Trimbach met een of twee gasten over een bepaald thema. Heemkundekring Vehchele

komt deze winter vier keer aan bod en wel voor de derde keer op zondag 13 februari met Gerard van Asseldonk en Henk van der Voort.

Laatste uitzending op 10 april 2011.

Er wordt gesproken in blokken van 6 tot 8 minuten, afgewisseld met muziek.

Misschien een leuke invulling voor uw zondagochtend???

5. Lezing op 15 februari door dhr. Jan van Erp over het ontstaan van Veghel.

De lezing van Jan van Erp gaat over het lopende onderzoek naar het ontstaan van Veghel waarbij gebruik wordt en is gemaakt van archeologische, historische en genealogische bronnen.

Het dorp Veghel bestond in het jaar 1100 nog niet, er waren belangrijkere gebieden zoals Havelte, Ham, Dorshout en de Leest.

Wie waren belangrijke personen voor 1100?

Waarom is er weinig bekend over de periode tussen 450 en 1100?

Was er in het verleden meer dan alleen kasteel Frisselstein?

Allemaal vragen waar we in ons onderzoek een antwoord op proberen te vinden.

De lezing in de Trouwzaal van Het Raadhuis aan de Markt begint om 20.00 uur.

6. Lezing op 15 maart door dhr. André Velthausz over de Zusters Franciscanessen van Veghel.

Wat wordt deze avond verteld? Ik zal een tipje van de sluier oplichten: de zusters Franciscanessen waren niet de eerste zusters die in Veghel werkzaam waren. De zusters van de Choorstraat (uit Den Bosch) waren de eerste zusters die het onderwijs voor de meisjes van Veghel voor hun rekening namen.

Aandacht wordt geschonken aan:

- het leven en werken van de zusters Franciscanessen
- het moederhuis, de kapel, de kloostertuin en de begraafplaats aan de Deken van Miertstraat.

Nieuwsgierig geworden? U bent van harte welkom op dinsdag 15 maart a.s. in de Trouwzaal van “Het Raadhuis” aan de Markt, om 20.00 uur.

7. Nieuwe leden.

In de afgelopen periode hebben we de volgende nieuwe leden mogen inschrijven:

Zuster Josepho Manders, Deken van Miertstraat 8, Veghel.
Dhr. Ton Ketelaars, Bloemenkamp 186, 's-Hertogenbosch.
Fam. C. Timmermans, Kolonel Johnsonstraat 5, Veghel.
Dhr. Jan Neggers, Groen v Prinstererlaan 12, Veghel.
Dhr. Frans de Haan, De Scheifelaar 141, Veghel.
Mevr. Susanne van der Steen, Dorshout 32, Veghel

Wij heten hen van harte welkom binnen onze vereniging.

Misschien kunt u ook iemand uit uw familie- of kennissenkring warm maken voor een lidmaatschap van onze heemkundekring. Voor het geld hoeft men het niet te laten en met meer leden staan we sterker.

8. Ontvangen materiaal/documentatie

Van **dhr. Cor de Wert** ontvingen we een houten kruisbeeld afkomstig uit de Aloysiusschool van de Broeders.

Van **dhr. Adriaan van der Linden** ontvingen we 3 kalenders met foto's van woningen en boerderijen van fam. Hurkmans- vd Steen en van fam. Kemps- vd Linden en van “De Bunders vóór 1983”.

Van **dhr. van Boxmeer** ontvingen we een kruisbeeld en een plakboek Met een cursus Sociale Vorming en Maatschappelijk Inzicht voor zusters Franciscanessen (later ook omgangsvormen), gehouden in Het Moederhuis.

Van **mevr. Nellie Vissers** ontvingen we 2 ingebonden boeken “Sjors van de Rebellenclub” uit 1963.

Van **dhr. Henk van Dinther** ontvingen we een oude aardappel”ploeg”.

Van **mevr. v.d. Crommert** (Molenbeemden) ontvingen we een ca 100 jaar oude tondeuse.

Van **dhr. Jan Oppers** ontvingen we het fotoboek “Het oude gelaat van Brabant” van Martien Coppens.

Van **mevr. Til Franssen** ontvingen we een boekje over de Lambertuskerk en een “Veghel nummer” van het Tijdschrift van het Economisch-Technologisch Instituut voor Noord-Brabant.

Van de **Kinderen van dhr. Gerard Wonders** ontvingen we een aantal fotoalbums met mooie Veghelse en heemkundige foto's.

Van **mevr. Heiny van Dongen** ontvingen we een aantal Veghelse communieprentjes en andere religieuze prentjes.

Van **mevr. Kussendrager** ontvingen we een oud kaasmes.

Van de **Zusters Franciscanessen** ontvingen we het boek “Geroepen en Toegewijd” over de geschiedenis van de Zusters van de Choorstraat.

Van de **fam. Van Bouwdijk Bastiaanse** uit Dinther mochten we uit een nalatenschap een groot aantal zeer oude bidprentjes en andere religieuze prentjes (vanaf 1778!!!) scannen. Ook mochten wij een oud fotoboek scannen, waarin onder meer de familie de Kuijper (van de Veghelse burgemeester Victor de Kuijper).

Alle schenkers worden hartelijk bedankt voor hun giften. Wij zullen er goed voor zorgen.

Alle lezingen beginnen om 20.00 uur in de Trouwzaal van “Het Raadhuis” en zijn voor leden gratis toegankelijk. Niet-leden betalen € 2,50, inclusief een kopje koffie.

Dit mededelingenblad is ook te downloaden vanaf www.vehchele.nl